

Izhaja:
vsako sredo popoldne
in soboto zjutraj.
Stane za celo leto 15 L.
« pol leta 8 L.
« četrt leta 4 L.
Za inozemstvo celo
leto 35 L.
Na naročila brez do-
poslane naročilnice se
ne moremo ozirati.
Odgovorni urednik:
Poldi Kemperle.

GORIŠKA STRAŽA

Št. 40

V Gorici, v sredo 20. maja 1925.

Leto VIII.

Ne frankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglasi
se računajo po dogo-
voru in se plačajo v na-
prel. List izdaja kon-
sorcij
»GORIŠKE STRAŽE«
Tisk Zadržne tiskarne
v Gorici, Riva Piazzut-
ta št. 18.
Uprava in uredništvo:
ulica Mameli št. 5.
— (prej Scuole). —

Dvojna mera.

Mi primorski Slovani, vključeni v meje italijanske države, tvorimo brezdvomno svojo posebno enoto. Vse: naš jezik, naša zgodovina, naša kultura, priča in govori, da smo samosvoja skupina ljudi, ki se bistveno ločimo od svojih italijanskih sodržavljanov, da smo veča onih treh jugoslovanskih narodov, ki so se tam onkraj meje združili v močno državo. Mi se odkrito, brez hinavščine in brez pridržkov priznavamo za italijanske sodržavljanje, zahtevamo pa z vso odločnostjo, da nam država prizna našo samobitnost. Pri tej naši zahtevi naletimo pa večkrat na nerazumevanje, očitke in odpor. Italijansko časopisje, zlasti fašistovsko, in mnogi italijanski politiki so si nampram našim zahtevam osvojili zelo komodno stališče. Pravijo namreč kratkotalo: Italija je enonarodna, enojezična država, zato ona v svojih mejah ne more priznati nobenega drugega naroda in mu seveda tudi ne more dati nobenih pravic. In na ugovor, da je ta trditve nesmiselna, ker se ne da z besedo zbrisati dejstva, da živi toliko in toliko stotisočev Jugoslovancev v mejah italijanske države, se pesem ponovi, mogoče v nekoliko spremenjeni melodiji: Italija ni bivša Avstro-Ogrska, kjer je tvorilo toliko in toliko narodov veliko, mnogojezično državo, temveč Italija je država, v kateri prebiva samo en narod — italijanski in konec.

Kakor smo že rekli je to stališče zelo udobno in prijetno, toda nevzdržno in krivično.

Že v začetku smo poudarjali, da tvorimo mi primorski Slovani posebno samobitno enoto, katere ne more nihče prezreti in utajiti, razun če stori to iz zaslepljenosti ali zlobe. Oba ta dva načina pa nista vredna poštenega človeka, še manj pa visoko-razvitega, kulturnega naroda. Res je sicer, da je ob priključitvi naših pokrajin k Italiji marsikoga varalo nepoznanje. Mnogi so bili vsled samoljubnega občudovanja lastne veličine in popolnega nerazumevanja sosodov globoko uverjeni, da so Jugoslovani barbari brez vsake izobrazbe in omike, sposobni kvečjem za boj in divje klanje. Po dosedanjih večletnih izkusivih so se pa lahko prepričali vsi dobromislečji, zlasti še oni, ki nosijo odgovornost, da je bilo to mnenje zmotno. Vsa sodržavljanja italijanske narodnosti, ki je prišel z nami v ožji stik, se je lahko prepričal, — če ni imel zlobnih namenov seveda, — da smo naobražen, značajan narod s svojim lastnim kulturnim življenjem in samosvojo duševnostjo. Kdor je le enkrat z odprtim očesom prehodil našo zemljo, se je moral uveriti, da živi na njej narod enakovreden drugim kulturnim narodom. Če je pa enakovrednost neizpodbitna, potem je neodločljiva in nujna tudi enakoveljavnost, enakopravnost. Vsako besedičenje o enonarodni italijanski državi je zato nevedno prosvitljeno in svobodoljubne Italije. Zadnji čas je, da se ta smešna krilatca pokoplje zlasti pri merodajnih krogih. Priznajte vendar mirno in določite brez ovinkov: V meje italijanske države smo vključili toliko in toliko stotisočev drugorodcev. Spoznali smo, da so nam duševno povsem dorasli. Zato jih spoštujemo in cenimo, kakor želimo, da tudi oni nas. Kot enakovrednim sodržavljanom jim dajemo vse pravice, ki gredo nam in terjamo od njih vse dolžnosti, ki jih nosimo mi! Nočemo imeti sodržavljanov dveh vrst! Država ni sama sebi namen, temveč ona mora skrbeti za dobrobit celokupnega svojega prebivalstva.

Kaj se godi po svetu?

Komaj par tednov je preteklo, odkar so oči vseh evropskih politikov bile vprte na Balkan. Tu je vrelo in šumelo, da se je že bilo bati česa hujšega. Cankov je zapiral in streljal, dokler ni zadušil namišljene rdeče nevarnosti z vso grozovitostjo novodobnega nasilnika. Nato je poslal svojega zunanjega ministra Kalfova od vlade do vlade, da opraviči svoje ravnanje in utrdi svoj stol. Po teh burnih dneh so pa brzovaj po vseh prestolicah brneli in naznanjali, da so se 10. in 11. maja zbrali zunanji ministri Malega sporazuma na sejo v Bukareštu, glavnem mestu Romunije.

Razbita Evropa.

Ko je pojenjal grom topov in so bile zakopane kosti milijonov padlih, se je zdelo, da so doprinesli ti mrtvi žrtev za boljše bodočnost. Državniki so sedli za mizo in začeli deliti sad, ki so ga oni sadili. Rekli so, da mora predvojna Evropa zginiti, na razvalinah je treba zgraditi novo, boljše, kjer bo vsak narod živel po svoji volji in pameti. Stare države so bile zbrisane iz zemljepisnih kart. Tam, kjer so se prej razprostirale meje mogočnih držav, se danes blestijo barve 13. malih držav, ki so nastale po 1918. Evropa je še bolj razdeljena kot prej, spornih ozemelj je še enkrat toliko. Skoz živo telo malih narodov so potegnili državne meje in jih razdelili med 2 do 3 sosedje, kakor je ravno velesilam kazalo. Mali razbiti drobeci so tako postali nekaj privesek velikih držav. Gospodarsko in politično so od teh odvisne, pokorne morajo biti konferenci veleposlanikov. Tako je vojna že sama vsadila kali za prihodnje spore.

Beneševo delo.

Ta čudni položaj povojnih malih držav je že zgodaj uvidel bistri češkoslovaški zunanji minister Beneš. Češkoslovaška država se razteza kot dolgo črevo med sovražnimi ji državami. Njena zemljepisna lega je torej zelo neugodna za obstoj mlade države. Zato je povsem razumljivo, da se je ravno Beneš začel ozirati po zaveznikih, ki bi bili v enakem položaju kot Češka. Našel jih je na jugovzhodu Evrope v Jugoslaviji in Rumuniji. Obe državi, ki sta tudi šele po svetovni vojni prišli do moči, mejita na nevarne sosedje. Onstran Jugoslavije preže Madžari in Nemci — z Italijo sklepa Jugoslavija prijateljske zveze; Rumunija se pa boji za svoj vojni plen na Sedmograškem, Madžarskem in v Besarabiji. Vse te pokrajine so namreč malo ali nič rumunske.

Vsem tem trem državam je torej dosti na tem, da se ohranijo mirovne pogodbe neokrnjene, take kot so. Če bi jih hoteli količkaj spreminjati, bi nastali obmejni spori in mlada debla teh držav bi bila že ob svojem rojstvu izpostavljena hudim viharjem. Vsled te skupne lastnosti je Beneš dosegel zvezo Jugoslavije, Rumunije in Češkoslovaške, ustanovljen je bil Mali sporazum. Na svoj prapor si je napisal lepo geslo: Mir v srednji Evropi in nedotakljivost državnih mej. Treba je priznati, da je zamisel češkoslovaškega zunanjega ministra zelo lepa in da je porojena iz želj vseh narodov po miru. Toda

velike ribe požirajo male.

Današnja politika držav je, žal, taka, da jim je vseeno, ali gazijo pravice svojih sosedov ali ne, da le same dosežejo vsaj svoj cilj. Nujno izvira iz

te politike brez pravnih in celo naravnih načel staro, a zopet moderno načelo: pravico ima tisti, ki ima moč. Prav kakor v tolmunu ali potoku, kjer ščuke in sulci pogoltnjejo krape in postrvi, da se prehranijo.

V našem slučaju bo precej isto. Velike države, ki imajo tudi svoj Veliki sporazum so si mislile, naj se le združijo oni mali, nam bodo vsaj služili kot stražniki proti ruskim boljševikom in probujajočim se Nemcem. Na ta način se hoče Veliki sporazum okoristiti z Malim.

Poljska država, ki ni še vpisana v Malem sporazumu, je že postala nekak francoski birič proti Rusom in Nemcem. Krvavela je kot predstraža zapadne Evrope v bojih z boljševiki. Za plačilo je pa dobila brco, kakor smo že opisali v enem zadnjih političnih pregledov. Ravnotako so hoteli zapadne velesile pridobiti za svoje namene tudi Čehe in Jugoslovane. Risali so na steno »rudeče boljševeke« in jih priganjali, naj začno izganjati iz sebe tega hudobnega duha.

V resnici se pa zapadno evropske kapitalistične države kaj malo boje gospodarskega boljševizma. Saj ni v Rusiji zlasti izza zadnjega zasedanja vseruskega kongresa, o čemer bomo prihodnjic obširneje govorili, več dosti sledi o kakem gospodarskem komunizmu; Anglija in Francija sta celo dobili precej besede pri raznih ruskih podjetjih.

Boljševiške ideje tudi še niso tako vkoreninjene, niti v ruskem ljudstvu samem ne, da bi se jih morali resno bati.

Za protiboljševiškim grmom mora tičati nek drug zajec. In to je strah Angležev in Amerikancev pred politično močno Rusijo, ki se veže z Japonci in skoro z vsemi azijskimi narodi v močno zvezo, ki bo segala od Baltiškega morja preko vse Azije do bregov Tihega oceana. S tem bi bila v nevarnosti angleška posest v Aziji in ameriška na morju. In to je pravi »strah« velesil, in zato je treba spraviti skupaj protiboljševiško fronto. Prve straže te fronte pa naj bi bile ravno slovanske države Malega sporazuma Češka, Jugoslavija in tudi Poljska. Rumunija je pa itak v strahu pred Rusi radi krivične prilaštive Besarabskih pokrajin; zato jo kar žene v tako zvezo proti Rusom. »Boliševiška« nevarnost za Mali sporazum je le vaba, da bi se te vdinjale za načrte velikih držav.

Seja v Bukareštu.

Ko so se ministri napravljali na sejo, so vsi evropski kapitalistični časniki delali razpoloženje za protiboljševiško zvezo. Rumunija je bila z vsem srcem za to; Jugoslovanska vlada bi tudi vsled domačih političnih

razmer kaj kmalu na to pristala. Odločno se je pa uprl temu dr. Beneš, ki je kratkotalo dejal, da zanj boljševiska nevarnost sploh ne obstoja in torej tudi brambe proti namišljeni nevarnosti ni treba. To je bil mrzel curek na vroče glave Rumunov.

Zedinili so se pa ministri, da bi pomenila zveza Avstrije z Nemčijo nevarnost za države Malega sporazuma.

Razen tega so še razpravljali, kako bodo krotili preobistne Madžare; Beneš je še povedal, da je sklenil prijateljsko zvezo s Poljaki, ki se bodo morda kmalu priglasili za vstop v zvezo; jugoslovanski zunanji minister Ninčič je še poročal o pgodbi med Grško in Jugoslavijo. Ob koncu so pa sklenili, naj se prihodnja seja vrši v Belgradu.

Na šibkih temeljih.

Ta seja Malega sporazuma je pokazala, da so temelji zveze med Češko, Rumunijo in Jugoslavijo bolj šibki kot se splošno misli. Že potek sej, kjer se je venomer naglaševalo, da je namen pogovorov le obvestiti drug drugega. Sam rumunski zunanji minister Duca je izjavil novinarjem, naj ne pričakujejo posebnih reči od te konference.

Rumunija je popoln vzorec veleposestniške in kapitalistične države. Vsa oblast je v rokah bogatih bojarjev; široke ljudske množice, bajtarij, pa nimajo niti za vsakdanjo marmeligo (t. j. nekaka polenta, edina hrana teh izkoriščanih revežev). V taki državi je rad doma imperializem, nagon za krivična osvajanja in samovladie gornjih slojev. Vrhutega se Jugoslavija in Rumunija nič kaj prijazno ne gledata radi meja v Bački. Čehi pa so še preveč Slovani, da bi jih neslovanske težnje Rumunov in dela Jugoslovancev zavedle v protiruske vode. Vsa zveza je torej le tvorba vsled strahu pred zunanjimi sovražniki in pritiska velesil.

Pravi »sporazum«.

Pravi sporazum v srednji in jugovzhodni Evropi bo pa šele takrat vzniknil iz ruševin, ko se bodo demokratične, v ljudskih množicah zasedane vlade Jugoslavije, Češke in Poljske med seboj (brez tem državam popolnoma tuje Rumunije) sporazumele. Ta cilj ima menda pred očmi tudi Beneš, ki je spravil po sedem letnem sovraštvu Čehe s Poljaki in skuša živeti z globoko preizkušeno, a še vedno pristno slovansko Rusijo v dobrih odnošajih. Ko bodo ta cilj imeli pred seboj vsi iskreni Slovani, ne bo več plašil po Evropi ne nemški ne boljševiski strah. Takega resničnega bratskega objema vseh Slovanskih narodov, ki so nosilci človečanskih in živih krščanskih idej, si želijo prav gotovo vsi, ki so željni pravice in ljubezni...

DNEVNE VESTI.

V znanje!

Delitev skupnih zemljišč je združena z velikimi sitnostmi, potmi in stroški. Kmetska - delavska zveza opozarja zato prizadete, da jim bo pomagala v tem važnem gospodarsko - socialnem vprašanju z nasveti, posredovanji in pismenim poukom. Pomagala bo tudi pri sestavi prijav. Tajništvo K. D. Z. v Gorici.

Je-li vse-eno?

Škofi v Friburgu je izdal pastirsko pismo, kjer poudarja dolžnosti kato-

ličanov do katoliškega časopisa: »Ni vseeno, niti od daleč ne, ali prihaja v družino list, ki stoji na katoliškem stališču ali pa list, ki je nampram čustvovanju in mišljenju katoličanov brezbrizen ali pa celo nasproten.« — To trdimo in poudarjamo vedno tudi mi.

Romanje v Rim.

Čas za prijave je podaljšan do 15. junija. Kdor hoče na romanje, se mora oglašiti pri domačem dušnem pastirju. — Računamo, da bodo skrom-

ni romarji porabili za vso pot z vse-
mi stroški skupaj približno 500 lir.
Železniški listki pri tej priložnosti so
veljavni za 20 dni. Slovenske romar-
je bodo spremljali slovenski duhov-
niki.

Osebnostna vest.

Na ljubljanski univerzi je položil
pretekli petek doktorske izpite iz
modroslovja naš rojak iz Idrije g.
Gantar Kajetan. Mlademu doktorju,
ki prav te dni odhaja k vojakom, iz-
rekamo naše častitke!

Prošnja:

Znano je, da deluje goriški God-
beni krožek že tri leta. V njem sode-
lujejo povsem ubogi gojenci, nekateri
med njimi sirote, ki pa nikakor ne
zmorejo sami z mesečnimi prispevki
vzdrževati godbe.

Je pa Godbeni krožek velikega po-
mena za ohranitev naše mladine, ki
je v Gorici prepuščena moralnim in
drugim zablodam.

Vrhutega omenjeni krožek ne so-
deluje pri plesnih prireditvah, tem-
več služi le v kulturne in bogoslužne
namene.

Ker je za obstoj krožka nujno po-
trebna materialna podpora, sklenili
smo obrniti se na vse mladino ljube,
naj pristopijo h krožku kot

PODPORNI ČLANI.

Podporni člani plačujejo letno 10
lir, in sicer poljubno v enem ali dveh
obrokih, (nadplačilo letnine in daro-
vi se ob priliki pobiranja letnine hva-
ležno sprejemajo).

Krožek se od svoje strani obvezu-
je, da bo rednim podpornim članom
nudil sledeče ugodnosti:

1. Eno romanje podpornih članov
s krožkom na čelu na Sv. goro, Bar-
bano ali drugam.

2. En izlet v naravo, kjer bo kro-
žek koncertiral, n. pr. v postojnsko
jamo ali v goriško okolico.

3. Po možnosti in na željo bo kro-
žek oskrbel spremljevanje godbe pri
pogrebu podpornih članov.

V slučaju, da bi kak podporni član
ne mogel uživati gorišmenovanih u-
godnosti, naj si bo v svesti, da je s
podporo napravil dobro delo.

V ta namen se bodo razposlate
okrožnice in pristopnice. Kdor želi
biti deležen gorišmenovanih ugod-
nosti, naj javi, da se mu pošlje iz-
kaznica.

GODBENI KROŽEK V GORICI,
(včlanjen v »Prosvetni zvezi«),
ulica Favetti 22.

David Doktorič.

Prvi cerkveni koncert v Idriji.

Kolikor je meni sedaj znano, si je
cerkveni pevski zbor v Idriji odločno
priboril prvenstvo med našimi pri-
morskimi cerkvenimi zbori. To vam
bodi zgled, kaj se doseže s smotre-
nim delom. Idrija je mesto organiza-
cij z vsemi solnčnimi in senčnimi
stranmi malega rudniškega mesta.
A vztrajnost zanje povsod uspehe,
na vseh poljih. Ljudje, ki žive od
dela svojih rok in gojé vendar toliko
ljubezni do lepe in čiste umetnosti,
imajo gotovo plemenita srca. Tako
plemenito si želim v vseh stremlje-
njih vse naše ljudstvo.

V zadnji številki »Našega Čolnič«
je Tone Sever povedal svoje mnenje
o naših zborih. Če bi jaz kaj takega
napisal, bi vsi zmajali z glavami,
češ: »ti si prestrog kritik, ti od nas
preveč zahtevaš.« In vendar, dajte si
dopovedati, da smo še daleč nazaj z
našimi pevskimi zbori!

Zato me pa silno veseli ta koncert,
ki je v resnici pokazal, po kakšnih
ciljih bi moralo stremeti naše cer-
kveno petje. Če bom kaj grajal, naj
bo to samo z namenom, da doseže
idrjski zbor še večje umetniške
uspehe.

Že spored je pokazal globoko smo-
trenost. Imel je namen poglobiti po-

Zopet slavni Gentile.

»Slavnoznani« šolnik, bivši pro-
svetni minister Gentile je s svojo pre-
uredbo šolstva marsikaj ukrenil, kar
zdaj celo njegovi lastni pristaši na-
padajo. V soboto ga je napadel v se-
natski zbornici senator Credaro, ker
imajo starši ljudskošolskih otrok do
100 lir letnih izdatkov, če pa pošljejo
otroke v srednje šole pa morajo kar
300 do 400 lir plačati samo za razne
pristojbine. To je tudi dobrota »slav-
ne reforme«.

Bedasta smrt.

V Španiji in južni Franciji so še
danes v navadi surove bikoborbe.
Žival razdražijo s postom in rdečimi
zastavami, da se kot besna zakadi v
borilca (matadorja); ta se ji mora
spretno izogibati, dokler se mu ne
posreči v ugodnem trenutku, da ji
zasadi tenki meč v zatilnik. Pri neki
taki igri v Marseille-u na južnem
Francoskem jo je pa nek borilec sku-
pil do smrti. Razjarjena žival mu je
zasadila rogovje v drob. Čez par tre-
nutkov je 20 letni matador izdihnil.

Vojna za alkohol.

Kakor je znano, je Amerika pre-
povedala uvoz žganih pijač. Kljub
stroгим odredbam pa tihotapstvo ze-
lo cvete. Zato je izšel ukaz na povelj-
nike »suhega brodovja«, ki mora pa-
ziti, da se z alkoholom natovorjene
ladje ne približajo obali, naj začno
na take parnike kar streljati in jih
potopiti. Tihotapci, ki imajo tudi moč-
no in oboroženo brodovje so nazna-
nili, da bodo vrnili enako z enakim.
Tako bo Amerika kmalu doživela
pravi pravcati »boj za vino in žga-
nje«.

„Boljševiški“ konji.

Jugoslovanska vlada je na Rake-
ku ustavila 5000 konj, ki jih je kupi-
la ruska vlada na Ogrskem. Ker ni
Poljska dovolila prehoda čez svoje
ozemlje, so hoteli spraviti konje čez
Jugoslavijo k morju in po ladjah h
gospodarjem.

Mačk ne bo doma...

Pretekli teden se je zbralo v New-
Yorku čez 1000 detektivov iz vseh
delov sveta na svoje zborovanje.
Tatovi lahko zdaj brez skrbi oprav-
ljajo svojo »službo«.

Angleži se boje Rusov.

V Angliji so prepovedali razpro-
dajo vseh ruskih časopisov. No, bolj-
ševiki se pač tega ne bodo ustrašili,
ker najbrže zna le malo Angležev
ruščino. Bolj jih bo pa zadela sklep
angleške vlade, da ne bo dala Rusiji
nobenega posojila, dokler ne vrnejo

angleškimi podanikom zaplenjenega
premoženja.

Je šiba na omari!

Pri sobotnem glasovanju v itali-
janski državni zbornici za sprejem
zakona proti tajnim društvom, je
manjkalo 35 fašistovskih poslancev
do potrebnega števila 237. Zakona
zato niso mogli spraviti pod streho.
Zato je izšlo povelje, da morajo biti
v torek (t. j. včeraj) vsi poslanci
zbrani in morajo glasovati za spre-
jem, sicer...

Rudniška nesreča.

Nismo še pozabili na grozovito
nesrečo v porurskih rudnikih, ki je
zahtevala toliko žrtev, že nam poro-
čajo o drugi v istem kraju. Eksplo-
diralo je 2000 kilogramov razstreliva
in zasulo vseh 250 rudarjev, ki so de-
lali v rovu. Dozdaj so dognali, da
jih je 40 mrtvih in 18 ranjenih. Dru-
gi so le lahko poškodovani.

Organizatorični tečaji.

Okrožni organizatorični tečaji P. Z.
se začno koncem junija. Okrožja naj
se pripravijo!

Zgodovinska okrožnica.

Dne 15. maja so po vsej Italiji in
katoliškem kulturnem svetu slovesno
praznovali spominski dan, ko je slav-
ni papež Leon XIII. poslal pred 34.
leti v svet okrožnico »Rerum nova-
rum«, ki tvori še danes temelj kr-
ščansko-socialnega gibanja.

Učen tat.

Dunajska policija je zasledila dr. ja
Bartla, prvega asistenta (pomočni-
ka) slavnega zdravnika Hohenegga,
ko je kradel dragocene zdravniške
knjige. Pač znak, da si duševni de-
lavci ne morejo omisliti iz lastne pla-
če prepotrebni knjig.

Kralj naveličan kraljevanja.

Listi poročajo, da je bolgarski
kralj Boris izjavil nekim novinarjem,
da ni odgovoren za vladino politiko.
Pravi, da bi se rad odpovedal pre-
stolu in živel v miru, da pa je obljui-
bil svojemu očetu, da bo vzdržal. —
Tudi, če bi ne bil tega izjavil, mu ra-
di verjamemo, da se je naveličal se-
deti na tronu, ki je obdan od samih
zarotnikov.

Največji časnik.

na svetu je bila te dni neka številka
»New York Times«. Imela je 192
strani velike oblike (za naši dve in
pol »Straži«, če celo razgrneš.)

Sofija zopet oživljena.

Glavno mesto Bolgarije, Sofija,
je moralo na oblastveno povelje ža-

lovati radi znanega napada v kate-
drali sv. Nedelje. Ceste so bile kot
izumrle, vsa zabavišča so bila zap-
rta, ljudje so morali ostajati doma;
če so se srečali na ulici so hiteli v
strahu mimo. V nedeljo je ta mora
prenehala. Ljudje smejo biti zuna-
je že do polenajste ure zvečer.

Kdor najde, naj da nazaj.

Neka grofica, ki se je šla solnčit
v Nizzo, je te dni izgubila ovratnico,
ki ni nič manj vredna kot 250.000
frankov. Oblastva so z vso paro na
delu, da najdejo to premoženje, ki
je je nosila grofica — na vratu.

Spet na Japonskem.

Japonska ima že kar »patent« na
vedne požare. Zadnje sredo je iz-
bruhnil ogenj v mestu Kumagaya, le
30 kilometrov oddaljenem od Tokija.
Dvatisoč hiš je zgorelo; 25.000 ljudi
je brez strehe.

Mestne novice.

* *Izpitni.* Tukajšnje gimnazijsko
ravnateljstvo nas obvešča, da se bo-
do vršili ponavljalni zrelostni izpiti
za one, ki so padli lani le v dveh
predmetih, samo v juliju mesecu.

* *Slovesnost za padle Goričane.*
V nedeljo 24. t. m. se bo vršila v Go-
rici na starem pokopališču velika
slovesnost. Polagali bodo temeljni
kamen za spomenik in vojni padlim
Goričanom. Ob tej priliki bo pel velik
zbor 2000 šolskih otrok italijanske
patrijotične pesmi.

Listnica Kmetско - delavske zveze in političnega društva „Edinosti“ v Gorici.

1. I. Gr. St. V. Gora 42: Tajništvo bo po-
sredovalo. Vi spadate najbrže v 8 skupino
inv.

2. J. Č. Log: Ali želite »Legge commu-
nale e provinciale«? Ta zakon je izšel samo
v slovensčini in ne skupno z italijanskim
besedilom.

3. F. Š. Zračica - Bisterza: Pošljite nam
bolj točne podatke. Po komu ste prosili za
pokojnino; po sinu ali možu? Pošljite po-
sebnostne podatke o sinu, oziroma možu,
o njegovi službi, bolezni, smrti itd.

4. M. K. Cesta: Ko se boste ob priliki mu-
dili v Gorici, priskrbite si listine in prinesite
jih v tajništvo. Nato bomo posredovali v
Vaši zadevi.

5. D. A. Mišček: Od Avstrije ne morete
zahtevati povišanja pokojnine.

6. P. Ledine: V Vaši zadevi bomo po-
sredovali.

7. I. L. Črni vrh: Zglasite se ob priliki
v tajništvo. Prinesite s seboj pogodbo.

slušalce s slovensko pesmijo v skriv-
nostno misel Kristovega življenja,
kakor bi ga morali vsi kristjani pre-
življati vsako leto s sveto cerkvijo v
njihnih praznikih.

Po mirno - resni predigrji Filipa
Capoccia, ki frazira gregorijanski
napev »Veni Creator Spiritus« je
moški zbor s Čapkovsko skladbo »Veni
Sancte Spiritus« (Pridi, sv. Duh)
prosil sv. Duha za pomoč, kakor nas
pri vseh večjih zlovesnostih navaja
sv. cerkev. Sledila je lepa Brossig-
ova »Fantazija« št. 2. za orglje.

Po tem uvodu je mešani zbor za-
pel dve priprosti, vsem znani Hri-
barjevi adventni pesmi »Kedaj, Zve-
ličar, prišel boš?« in »Pridi, Reše-
nik sveta!« Neobičajna interpelacija
je bila zelo dobra; da bi le vsi naši
organizisti slišali, kaj se da iz pripro-
stih pesmic napraviti, če je pevovod-
ja kaj vreden! Prehode iz enega
tempa v drugega sem si želel bolj
omiljene, da ne napravijo pretirava-
nosti. Pri hrepenečem klicu »pridi,
pridi Rešenik sveta« bi bilo treba za-
četiti počasi in potem vedno bolj po-
speševati.

Božično razpoloženje so nam pri-
čarale pesmi treh skladateljev: Ri-
harjeva »Zveličar nam je rojen zdaj«
(po Premrlovi prireditvi), Sattnerje-
va »Noč božična, sveta noč« in Pre-
mrlova »Le spi, le spi, božje dete Ti!«
— Pri teh pesmih se je najbolj poka-
zala ena šibkost zbora, splošna sla-

bost, ne samo diletantov, ampak tudi
poklicnih pevcev: površno izgovar-
janje besedila. Posebno sopranistinje
naj se v bodoče tozadevno bolj ve-
žbajo. Altistinje so bile nekoliko bolj-
še. Tudi moški naj ne mislijo, da so
dosegli višek. Marsikje bi dosegel
zbor s pravilnim dihanjem večji uč-
inek. Zbor v Premrlovi pesmi bi mor-
ali peti nekoliko bolj počasi in slo-
vesno. Radi slabega dihanja končni
takti (ff) niso prišli do prave veljave.

Manj učinkovit je bil Pavčičev
zbor »Veliki petek«. Pa ne radi
skladbe, ampak ker se pomanjklji-
vosti pevcev mnogo bolj čutijo, če
orglje molčijo. Premrlova »Mati ža-
lostna« bi morala biti »precej zmer-
na«, to zahteva besedilo in tudi po-
stopi v osminkah.

Velikonočni čas je bil zastopan po
3 pesmih. Riharjeva »Zveličar naš je
vstal iz groba« se bo pela, dokler bo
živela slovenska cerkvena pesem.
Jobstova »Poglejte duše« je vsa dru-
gačna, moderna, zelo učinkovita,
krepka. Premrlov duh veje iz njego-
ve »Regina coeli«.

Prav je bilo, da se je zaključilo
cerkveno leto s Hochreiterjevo »O
Jezus, naših src radost«, da je bil
zastopan tudi ta naš odlični skla-
datelj.

Sklep so tvorile 4 skladbe: Elgar-
jev »Večerni spev« za orglje, Nedve-
dova »Ave Marija« za tenorjev sa-
mospev z orgljami, ki ga je mlad di-

jak zelo lepo zapel, »Povsod Boga«
in Kistlerjeva »Prosta fantazija« za
orglje.

Orgljal je skladatelj in žirovski or-
ganist Anton Jobst, ki mu moram
iskreno častitati nad lepim izvajanjem
vseh točk, samo včasih bi moral biti
bolj skromen s pedali, posebno v
spremljanju zbora.

Dirigiral je domači kaplan Janko
Žagar, ki naj mi ne zameri kritičnih
opazk, s katerimi nikakor nočem
zmanjšati njegovih zaslug. Delaj na-
prej tako smotreno in hvalo boš žel
iz dela samega.

Cerkev je bila nabito polna. Idris-
ka oblastva so bila tudi zastopana.
Ljudstvo je vidno uživalo to lepo
glasbo. Razpoloženje je bilo svečano
kot pri cerkveni slovesnosti. Prija-
telj mi je rekel, da je po njegovem
mnenju ta koncert uplival na mno-
žico kot velik ljudski misijon.

Idrijski pevci! Upam, da se bomo
kmalu zopet videli na kakem dru-
gem koncertu!

Pevovodje in cerkveni pevci!
Koncertov ne morete prirejati pov-
sod, pač pa bi marsikje mogli bolj
skrbeti za napredek cerkvenega pe-
tja! Idrijske Vam postavljam v
zgled. Posebno mi duhovniki bi se
morali za umetnost v hiši večnega
Boga mnogo bolj brigati, da bomo o
sebi lahko rekli: Gorečnost za Tvojo
hišo me razjeda.

8. M. S. Sv. P. na Krasu: V Vaši zadevi smo posredovali, pa nismo mogli do danes uspeti. Poizkusili bomo še s posredovanjem pri vojnem ministerstvu. O uspehu Vas obvestimo.

Tajništvo.

V znanje.

Pockar Andrej, oče v vojni padlega Franceta Pockar naj sporoči tajništvu Kmetško-delavske zveze v Gorici svoj natančen naslov. Na njegovo ime je bila izdana inv. pokojninska knjižica št. 2024 - 376. Po pomoti je bila poslana županstvu v Ponikvah.

Tajništvo K. D. Z. v Gorici.

Odgovor na več vprašanj.

Vprašanje: Ali so župnišča in sploh stanovanja duhovnikov oproščena hišnega davka?

Odgovor: Ne. V smislu kr. odloka od 11. 1. 1923. št. 148 čl. 2. so bila oproščena hišnega davka vsa poslopja, ki so bila tudi oproščena po avstrijskem zakonu, torej tudi župnišča, škofijska poslopja itd.

Ta ugodnost pa je bila ukinjena s kr. odlokom od 30. 12. 1923. št. 3069 čl. 3. *Tajništvo K. D. Z. v Gorici.*

Darovi.

Za Slovensko sirotišče: Po gospici Mariji Perin poslani znesek 131 L v počastitev pok. g. Marije Rutar; Zadržna zveza v Trstu 100 L; P. n. g. Josip Knavs v Dragi pri Trstu 10 L; g. Ivan Mozetič, žup. upr. v Ravneh letnino 10 L; g. Alojzij Pavlin, Vojšćica 10 L; župni urad Kubed, Črnikal v Istri 15 L. — Srčna hvala!

N. N. iz Pevme daruje 50 lir za ponesrečence na Volčjdragi in 80 lir za »Sirotišče«. — Srčna hvala!

Za »Alojzijeve sirotišče«: Vič. gospoda Pavel Jelovčan, kurat in Jos. Kos, župnik, skupno 15 L. — Bog poplačaj!

Listnica uredništva.

Č. L., Dornberg - Tabor: Preveč osebno, ne moremo priobčiti. Prepri žensk so bili in bodo!

v Trstu. In sicer na ta naslov: »Commissariato per la liquidazione degli usi civici, Trst, Via Cavana 13 III.«

Kam in komu boš prijavil?

Člen 37 določuje, da mora biti prijava, oziroma prošnja napisana na kolkovanem papirju za lir 4 (carta bollata). Razume se samo po sebi, da je treba priložiti prijavi vse potrebne listine in posebno še: zemljeknjižni, katastralni izvleček (posestno polje), vse morebitne delitvene načrte, delitvene pogodbe in vse druge listine, ki ih ima kdo na razpolago. Vse one, ki so izročili dokumente, delitvene načrte in pogodbe bivšemu goriškemu odboru opozarjamo, da se vsi tezađevni spisi nahajajo sedaj na prefekturi v Vidmu.

Katere pravice se bodo likvidirale?

Člen 3. loči trajno vrsto pravic, katere bo komisar ugotovil in končno

priznal za last in posest upravičencem. Imena teh treh vrst nas ne brigajo. Rajše navedemo par primerov pravic: pravica prošnje; napoja in prenočevanja živine; pravica obdelovanja zemljišča združenost z odškodnino v naravi, ki se da lastniku zemljišča; pravica nabiranja drv izključno za ogenj; sekanje lesak za izdelovanje lastnega kmetijskega orodja ali pa za popravljanje svojih poslopij; pravica izkopavanja kamnja in skal za prvo potrebo ter okupiranja prostora za gradnjo stanovanj;

Sekanje lesa v svrhu predaje v okolišu dotične občine; pobiranje želoda in kovanja; pobiranje sadja itd. Navedene in podobne pravice se morajo prijaviti kr. komisariju v Trstu v svrhu ugotovitve in končne ureditve skupnih užtkarskih pravic najbolj pozno do 7. junija 1926.

Dr. J. Biteznik.

GOSPODARSTVO.

Skupna zemljišča bodo razdeljena.

(Iz tajništva Kmetško - delavske zveze.)

Mnogo skrbi, sporov in sovraštva je povzročalo med našim ljudstvom po vojni vprašanje takozvanih skupnih »občinskih« zemljišč. Pred vojno se je izvršila delitev skupnih zemljišč na podlagi posebnega zakona za vsak posamezni slučaj. Leta 1913. pa so bili izdani posebni zakoni, kateri so urejevali odnose, ki so se našli na upravljanje, uživanje in delitev skupnih zemljišč. Tozadevni avstrijski zakoni se pa po vojni niso izvrševali. Vse je bilo mogoče že pripravljeno za končno ureditev zasebno - pravnih razmer na skupnih zemljiščih. Upravičeni užtkarji skupnih zemljišč so že sklenili tozadevne pogodbe, tudi oddelitev se je po zemljemercih v mnogih slučajih že izvršila, manjkalo pa je še pečat oblasti, ki bi to odobril. Toda pečata niso mogli do danes prizadeti dobiti, ker ni še ministerstvo za narodno gospodarstvo izdalo obljubljenega tozadevnega zakonika in ni imenovalo »komisarja za likvidacijo običajnega prava«.

Kaj razumemo pod skupnimi občinskimi zemljišči.

Ta izraz se je tako udomačil in zato ga rabimo tudi mi, če tudi ni pravi. Ne bodo se namreč ugotavljale oziroma razdelile pravice na občinskih zemljiščih. Občinsko zemljišče, ki je dejansko in pravno občinsko, ostane tudi za naprej v lasti, posesti in uživanju občine. Pač pa se bodo ugotovile in razdelile pravice, ki jih imaj posamezni občinarji oziroma skupine občinarjev na skupnih zemljiščih, na katerih je vknjižena kot lastnina občina (soseska, kmetijsko združenje.) Občina je bila in je še danes na zunaj lastnica, ker je vknjižena; občina je bila v pre mnogih slučajih pomotoma vknjižena; vse ugodnosti, užitek in pravico razpolagati s tem skupnim »občinskim« zemljiščem pa so imeli in imajo še danes izključno le gotovi posamezni upravičeni občinarji oziroma skupine občinarjev. Le taka skupna zemljišča razumemo, ko govorimo o delitvi skupnih zemljišč.

Kako so postali posamezniki opravičeni deležniki?

Ko niso bile naše občine še tako gosto naseljene, so bili užtkarji teh skupnih zemljišč vsi tedanji posestniki. Ko je pa prebivalstvo naraščalo so ostali nekateri tudi za naprej »žusarji«, užtkarji, »starohišniki«. Oni, ki so imeli samo to smolo, da so se pozneje rodili so si morali priboriti svoj »jus« le z izrecnim dovoljenjem »starohišnikov« in navadno proti kupnini. Prvotni pisarji pa niso bili primorani sprejemati novih »pisarjev«. Pohlep po zemlji, egoizem in stalna rast cene zemljišču so zakrivilili, da se je četa »nejusarjev« vedno bolj množila. Po nekaterih vaseh so

»jusarji« in neužtkarji vodili hudo borbo, a končno so bitko dobili tisti, ki so bili prej rojeni, namreč »jusarji«. Podpisani je sam skušal miriti v neki vasi ta dva tabora in nasvetoval »jusarjem«, da se pogodiio z neužtkarji. Ves trud je bil zaman. Pri prvih je bila zavest pravice, dočim so bili drugi opravičeno prepričani, da se jim godi velika socialna krivica. Ni dvoma, da bi vsi današnji upravičeni užtkarji doprinesli najbolj vzvišeni dokaz živega narodnega čuta in vsvariteljne narodne zavesti, če bi pri bližajoči se končni ureditvi pravnih odnosov na skupnih zemljiščih sprejeli pogodbenim potom v svoj krog tudi neužtkarje. Na tem bi po našem mnenju morale delovati vse slovenske organizacije, časopisje, župani, tajniki, duhovniki in učitelji.

Prijave užtkarskih pravic na skupnih zemljiščih.

Po vojni je bila do zadnjega časa vsaka delitev skupnih zemljišč onemogočena. Sedaj pa je že razglašen tozadevni zakon in komisar za likvidacijo običajnih pravic je tudi že imenovan.

V »Gazzetta ufficiale« od 23. maja 1924 št. 122 je bil objavljen kr. odlok - zakon od 22. maja 1924 št. 751 »o preureditvi običajnih pravic« *Riordinamento degli usi civici.* Ta zakon vsebuje važne določbe tudi glede delitve skupnih zemljišč.

Bistvene določbe zakona.

Člen 1. določuje, da so merodajne za ugotovitev in splošno likvidacijo pravic, ki slonijo na starih navadnih ter katerihkoli drugih pravicah do skupnega zemljišča, ki jih imajo prebivalci kake občine, ozir. občinske frakcije ni za ureditev vseh odnosov, ki so odvisni od skupnega uživanja zemljišč in sicer občinskih zemljišč, občinskih oddelkov, sosesk, kmetijskih združenj in podobnih skupnih oblik, določbe zgoraj imenovanega zakona.

Zato mora v smislu

2. člena tega odloka - zakona vsakdo, ki misli, da mu pritičejo imenovane pravice, v roku dveh let, od kar je stopil zakon v veljavo — **TO JE DO 7 JUNIJA 1926** — prijaviti svoje pravice in zahteve tozadevnemu komisariju. Ta kr. komisar je bil tudi že imenovan v smislu čl. 25. tega odloka za našo deželo v osebi dr. ja De Milosta. Po preteku tega roka ne bo mogel nihče več zahtevati priznanja tozadevnih pravic.

Kdo naj prijavi?

Za slučaj, da so občani ene občine na splošno prizadeti, lahko izvrši prijavo županstvo, oziroma združenje deležnikov - užtkarjev. Drugače pa izpolnijo lahko prijavo tudi posamezniki.

V smislu čl. 2. se prijave lahko izročijo tudi pristojnemu okrajnemu sodniku. Lahko se vlagajo pri županstvu. Mogoče bo najboljšje, da se vlagajo naravnost pri kr. komisariju

Kaj je novega na deželi?

Solkan.

Zmiraj bolj se širijo vesti po naši vasi, da bomo imeli konec junija t. l. občinske volitve; to bi tudi odgovorjalo obljubi g. prefekta na svojem potovanju po vipaski dolini. Težko čakamo na ta trenutek, ker se z volitvami otresemo komisarjevega strahovladanja. Upamo tudi, da bodo vaščani volili izključno le od ljudstva izbrane može, ne pa vsiljivce! Onim, ki klečeplazijo krog komisarja, svetujemo, naj se spametujejo pravočasno, da ne doživijo blamaže. Če pa tega ne store, bomo primorani objaviti njih imena, da jih spozna tudi širša javnost, ne pa samo komisarjeva.

Opazovalec.

Lom.

V nedeljo, dne 24. maja ob 3. uri pop. se bo vprizorila igra »Krivopri-sežnik«. Poleg domačega pevskega zbora nastopi tudi pevski zbor iz Avč.

Iz Šturij.

Sosedna bratska društva se opozarjajo, da priredi pevski zbor tuk. izobraž. društva dne 30. in 31. t. m. t. j. na binkoštno soboto ob 8. uri zvečer in na binkoštno nedeljo ob 4. uri pop. veselico. Spored, ki se pravočasno objavi, obstoja iz desetih pevskih točk. Na svidenje vsi prijatelji lepega in umetnega petja! Veselica se bo vršila pri vsakem vremenu v pokritem prostoru lesnega trgovca gosp. Fr. Repiča.

Dol - Otlica.

V naših hišah se zelo pridno bere »Goriška Straža«. Saj nam pove marsikako zanimivo zgodnico, nam odpre pogled v široki svet in nas budi v težkih urah. Zato jo vsi zelo radi sprejemajo. — Naš pevski zbor se je zadnje čase lepo postavil. Dve nedelji že tako lepo prepeva na cerkvenem koru, da vsi vaščani priznavajo hiter napredek. — Beremo, da se po mnogih krajih starši jeze na učitelje in nočejo pošiljati svojih otrok k pouku. Pri nas je tudi nekaj časa bilo tako. Odkar pa je prevzel vodstvo naše šole g. Skarabot, je vse drugače. Starši vidijo, da se njih otroci reš nekaj nauče in ne tržejo le hlač po šolskih klopeh. Za trud smo g. nadučitelju zelo hvaležni in ga prosimo, naj se še bolj pozanima za nas.

Občan.

Šlovrenc v Brdih.

Zopet moramo poročati žalostno vest, da je 11. t. m. po dolgi boleznini preminul v Hruševljah gosp. Jožef Urbančič v 63. letu starosti. Pogreb se je vršil 12. t. m. Umrli je bil skrben gospodar in dober krščanski oče. V srce je seglo, ko se je družina zbrala okrog krste ljubega očeta. Žalostno slovesnost so poveljali domači pevski zbor, pevci iz Fojane in domača godba iz Biljane. Zadnji pozdrav so mu izročili pri odprtem grobu domači pevci, ker je pokojnik zelo ljubil lepo petje. Lahka naj Ti bo

domača zemlja! Z družino pa sočustvujemo.

Vrhovlje pri Kojsem.

Stara briška bolezen javnih plesov razsaja tudi v naši tih vasi. 3. maja smo imeli pri nas tak dan. Vse »uradnice«, (tako pravimo pri nas tistim, ki nimajo časa ob nedeljah iti v cerkev), so tekle k brjarjem kakor hitro so zasllišale muziko. Še celo otroke so nesle s seboj; večje hčerkice so bile seveda tudi na mestu. To je seveda prava vzgoja otrok; v cerkev jih ne peljejo tako lepo. Zakaj ne bi vrhovljski fantje in dekleta dali denar, ki ga zapravite po gostilnah in plesiščih, za ustanovitev društva, za nakup not, da bi se učili lepe slovenske narodne pesmi? Povsod okrog nas imajo izobraževalna društva, v Vrhovljah pa imata le ples in vino veljavo!

Lipa.

Pretekli petek ob 10. uri zvečer je zdihnil svojo blago dušo šele 42 let stari družinski oče in posesnik Vinko Trampuš p. d. Dermanov. V nedeljo je še gnal živino na pašo; v petek pa je ležal na parah. Zapuščča žalujočo vdovo in 6 nedoraslih otrok. Pokojnik je bil več časa cerkveni ključar; bil je vedno vselelega značaja, priden in pošten gospodar. Z velikim trudom si je v vojni porušeno hišo zopet sezidal, a niti pet celih tednov ni v njej prebival. V vojni si je nakopal malarijo, ki ga je sedaj tako nenadoma pograbila. Vinko, naj ti bo lahka slovenska zemlja, ki si jo tako ljubil!

Grahovo.

Ker sem doznal, da se me sumiči, da sem pisal dopis iz Grahovega v 34. šte. »Goriška Straža« — dopis o obnovitvi »Čitalnice« — izjavljam, da omenjenega dopisa nisem pisal in tudi nisem z njim z nikaki zvezi. Plačam 100 lir onemu, ki mi dokaže, da sem v celem času svojega bivanja na Grahovem napisal le en sam stavek za »Gor. Stražo« na račun kakega Grahovca. Najmanj sem pa v zvezi z dopisom v 34. šte. »Straže« t. l., ker me na dan, ko se je vršil občni zbor »Čitalnice« sploh ni bilo na Grahovem. *Franc Golob*, krojač.

Sp. Idrija.

Zadnje čase se v »Straži« med dopisi z dežele mnogo čita o raznih pevskih in dramatičnih prireditvah. Priznati se mora, da stoji nekatere vasi, celo prav majhne, v tem oziru na prav visoki stopinji. In tudi pri določanju sporeda se živo opaža zavvednost naše podeželske mladine v tem, da nepotrebni in zapravljivi ples ne zavzema več zaključne točke. Kaj pa pri nas? Kje je dramatični odsek tukajšnjega izobraževalnega društva? Zadnje čase je bilo menda društveno delovanje oblastveno otežkočeno. Toda sedaj mislim, da uživa naša vas iste pravice v tem oziru kot druga društva. Pred nedavnim

časom sem bral v »Straži«, da se prirejajo le društveni večeri. Toda to velja le za člane in njih družine. Priznati se mora, da je zadnja leta dram. odsek izobr. društva nudil res krasne in poučne predstave. Igral se je »Revček Andrejček«, ki je znan kot eno izmed najlepših in tudi težkih dramatičnih del. Igrala se je krasna drama »Lovski tat«, ki zahteva obilo truda in izurjenosti. Dalje so se predstavljale obče znane in zelo lepe igre »Mlinar in njegova hči«, »Razvalina življenja« itd. Par naštetih dram nam že jasno priča, kje ste oni, ki ste bili zraven, da se ne odzovete klicu časa? Večine predstav sem se udeležil in odnesel vedno najboljši utis. Imate krasen gledališki oder, kateri popolnoma odgovarja vaši potrebi. In igralcev je bilo zlasti nekaj, zelo sposobnih. Posebno privlačno za prireditve je bila skrajno nizka vstopnina, vedno lepa igra ter med odmori lepa godba. — Torej zganite se fantje in dekleta v Sp. Idriji ter poprimite tam, kjer ste pustili. *Očividec.*

Iz Temnice.

Ko smo čitali zadnji dopis iz naše vasi v »Edinosti«, smo se zabavali. Dopisnik namreč pravi, da se je ustanovilo, oziroma obnovilo po vojni še vedno dremajoče Kat. izobraževalno društvo, toda ne več pod tem naslovom; — pravi, da se je prelevilo v liberalno in se včlanilo pri »Zvezi prosvetnih društev«. Ker hočemo pa javnosti vedno resnico povedati, pritrjujemo, da je bil res sestanek mladencev in deklet, ki jih je sklical skupaj znani Jelinčič, odposlanec omenjene zveze. Zapeljal je nekatero, da so bili za ustanovitev društva toda le, ker niso poznali neodkritosrčnosti tega gospoda, ki ni jasno povedal, da pripada tržaški liberalni klikli. Pri tem pa mu seveda pomaga — sicer ne javno — naš velec. občinar, neki stric, ki ga ljudje nazivljajo še po avstrijsko — namreč »kadet«. Jezik tega strica ne dela že dokaj let drugega, kot zgago in prepire med mirnimi vaščani.

Kar pa se omenjenega društva tiče, svetujemo g. Jelinčiču, naj ne pride več v našo vas, da ne bo zašel spet v kako blamažo, kot jih je doživel menda že dovolj po okoliških vaseh. Ustanovili oziroma obnovili pa bomo društvo brez njegove pomoči; bomo raj ne naprosili tajništvo »Prosvetne zveze«, da nam bo šlo blagohotno na roko.

Mladina.

Idrijske novice. Iz tajništva Rmetsko - delavske zveze v Idriji.

Vsi oni, ki so lansko leto plačali osebno-dohodninski davek za leto 1923 in prejšnja leta, naj se zglasijo na vnebohod ali prihodnjo nedeljo v društvenih prostorih (pri Obidu) od 9 - 12 ure. S seboj naj prinesejo tozadevno listino (cartella di pagamento).

Nesreča v rudniku.

K smrtni nesreči rudarja Leopolda Jurjavčiča dne 5. t. m., o kateri smo zadnjič že kratko poročali, nam še pišejo: Oblastva ne morejo dognati, kako bi se bila nesreča dogodila. Gotovo je, da je padel v jašek iz enajstega polja v globočino 48 metrov. Razen velike rane na glavi, ni bilo videti nobenih zunanjih poškodb. Našel ga je strežnik vodne sesalke. Včasih se je rudnik oddolžil žrtvi poklica s tem, da jo je vsaj na svoje stroške kar najslavesnejše pokopal. Pri pokopu zadnje žrtve pa smo slišali le srednji zvon in videli samo deputacijo rudniškega uradništva.

Izgubljeni raj, katerega je spisal L. Turšič, nam je podala v rudniškem gledališču dekl. Marijina družba v soboto in v nedeljo zvečer. Igra je izpadla prav dobro. Posebno pestro sliko so tvorili palčki, ki so petje in

rajanje izvedli kar najbolje. Marijana in Nežika sta bili prav dobri, skoro da smo se jima mestoma preveč smejali. Dvorjanke so se resno potrudile izvesti svoje vloge kar mogoče dobro. Posebno se je med njimi odlikovala dvorna ceremijerka, ki se je v svojo vlogo res čudovito vžive-la. Prav lepa je bila kraljica, pred katero je mali zbor baletk s svojim kolo-plesom žel posebno pohvalo občinstva. S posebno napetostjo smo opazovali miško, ki je oba večera ušla k šepetalcu. Občinstvo je bilo z igro zelo zadovoljno.

Občinska uprava v Cerknem.

V Vidmu so menda sklenili, naj se razpišejo občinske volitve v Cerknem. Dosedanji izredni komisar je menda odstavil in na njegovo mesto za izpeljavo volitev imenovan uradnik tukajšnje podprefektore. Prijatelji g. komisarja so napeli vse sile, da bi bil on zopet imenovan. Mi pa smo mnenja, da tu ne bi smelo govoriti prijateljstvo, pač pa naj bi imeli odločitev občani sami. Ti pa bi zaklicali vsi kot iz enega grla: dajte nam našega, od nas samih izvoljenega župana in od nas postavljeni občinski svet, ki se mora za upravo naše lastne občine pred nami zagovarjati.

Realka.

Slišali smo in smo se razveselili, češ še celo naši sodržavljani italijanske narodnosti so uvideli vnebovpijočo krivico, ki nas je zadela z odpravo naše srednje šole. Tudi oni so zastavili svoje moči in svoj ugled v to, da se nam da nižja gimnazija ter da se ta nezaslišana krivica vsaj deloma popravi. Pa glejte! Začetkom tedna se oglasi v realki cela vrsta častnikov in hajdi po celem poslopiju. Videlo se je, da jim lega in tudi cela stavba neverjetno dopade. Zakaj bi vojaštvo pregledovalo poslopije, ako naj bi se nam res dala nižja srednja šola?? Gospod komisar! Imejte odprte oči in ušesa!

Rudniški upokojenci.

Ki so toliko časa čakali na svojo penzijo, so sedaj po posredovanju poslanca Besednjaka prejeli svoje dekrete. Želeti bi bilo, da bi bil sedaj tudi denar v kratkem nakazan. Ker sicer:

Kaj pomaga dekret,
če ni kaj v loncu det?

Vabilo

rednemu občnemu zboru »Kmečke hranilnice in posojilnice« v Hudajužni,

ki se bo vršil dne 31. maja ob 2. uri pop. v posojilničnih prostorih s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev rač. zaključka za leto 1924.
4. Dopolnilna volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

K obilni vdeležbi vabi

ODBOR.

Kmečka posojilnica

Kozana - Vipolže, v p. z. z n. z.

vabi na redni letni občni zbor, ki se bo vršil na binkoštni pondeljek dne 1. junija 1925. ob 4½ v uradnih prostorih v Kozani.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrjenje računskega sklepa za leto 1924.
3. Volitev nadzorstva.
4. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

ODBOR.

Sigurna eksistenca

Trgovina in industrija lesne stroke brez konkurence v Zagrebu se proda radi bolezni. Potrebno Din. 459.000. Vprašati pod številko »Za 4999« na Publicitas d. d. Zagreb, Gunduličeva 11.

Valuta.

Dne 19. maja si dobil:

za 100 franc. frankov	127 — do 127 50 Lir
za 100 belg. frankov	123 — do 123 75 Lir
za 100 švic. frankov	471 — do 474 — Lir
za 100 češ.-slov. kron	72 20 do 72 50 Lir
za 100 dinarjev	40. do 40 40 Lir
za 1 sterling	118 10 do 118 30 Lir
za 1 dolar	24 65 do 24 80 Lir
za 1 zlato marko	5 77 do 5 87 Lir
za 100 avst. kron	0.0346 do 0.0348 Lir

Beneške obligacije.

Dne 19. maja: Srednji kurs L. 78 20, v Trstu 77 75; v Milanu 78 75, v Rimu 78 72 L.

NA PRODAJ je hiša z malim zemljiščem z 1 kravo in nekaj gozda. Kraj lep, solčna lega, nedaleč od državne ceste. Poizve se pri Marjeti Bevk, Lazec, št. 67, p. Cerkno.

STARA GOSTILNA pri »Marofu« v Spodnji Idriji je zopet otvorena in se priporoča za obilen obisk.

»VINARSKA ZVEZA« v Gorici, Via Mameli 8 (Via Scuole) razprodaja pristna naravna vina svojih včlanjenih združenj, po zmerno nizki ceni.

IŠČE SE krepka, zdrava kuharica za gostilno na deželi. — Nastop takoj. Plača po dogovoru. — Oglasiti se v upravi »Goriške Straže«, Gorica, Via Mameli.

KUPUJEMO TELOVADNE HLAČE (triko) iz druge roke. — Ponudbe z navedbo cene na upravo lista.

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke v Gorici

Corso Verdi „Trgovski Dom“

Telefon št. 50 — Brzozjavni naslov: Ljubljanska banka

Delniška glavnica	CENTRALA	Rezerva S H S
in rezerve:	LJUBLJANA	Din.
Din. 50,000.000		10,000.000

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metkovič, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje: na vložne knjižice po čistih 4% (davek plača banka sama). Na tekoči račun ter proti odpovedi najbolje po dogovoru.

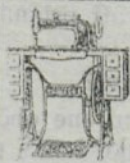
Sprejema tudi dinarske vloge in jih obrestuje najugodnejše. — Izvršuje denarna nakazila na tu in inozemstvo. — Nakupuje in prodaja svakovrstne valute, vrednostne papirje in srečke.

Plača vedno priznana najvišje dnevne cene za obveznice vojne odškodnine (bone).

Izvršuje sploh vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantneje.

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica CORSO VERDI 32 - - (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne Regenchart & Raymenn, vsakovrstno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna.
Blago solidno! Cene zmerne!

„Mundlos“ šivalni stroji
„Göricke“ dvokolesa — — —
belgijske puške se vdobe le pri
Josipu Kerševaniju - Gorica

Piazza Cavour št. 9

Mehanična delavnica, Piazza Cavour šte. 5.